

Religieuze iconen

Christelijke beeldverhalen

Iconen vind je niet alleen op de desktop van je computer, maar ook in het geloof. Iconen zijn afbeeldingen die het (Christelijk) geloof op aarde verbeelden. Iconen maken het geloof tastbaar, ze maken het mogelijk om de heilige of heilige afbeelding aan te raken of te kussen. Iconen spelen nog steeds een grote rol in Christelijke orthodoxe religies.

Het ontstaan van iconen

Tot ongeveer 300 na Christus was het christelijke geloof binnen het gebied waar het ontstond - het Romeinse rijk - een verboden religie. De eerste christenen beleefden hun geloof in het geheim. De vroegchristelijke kunst beperkte zich tot een eenvoudige beeldaal met symbolen als het anker, de vis of het kruis.

Toen in 313 na Christus het christendom staatsgodsdienst werd, kon de christelijke kunst zich verder ontwikkelen. Omdat de meeste christenen niet konden lezen of schrijven werden beeldverhalen gemaakt: afbeeldingen waarmee de verhalen uit de bijbel konden worden overgedragen. Vaak werden portretten gemaakt van heiligen, die rijkelijk werden versierd. Het icoon was ontstaan.

Beeldenstorm

Vanaf 650 na Christus ontstond een ingrijpend conflict in de christelijke kerk over de vraag of het afbeelden van bijbelse personen wel wat toegestaan. Tijdens de beeldenstorm van 1566 zijn veel iconen vernietigd door gelovigen die vonden dat het volgens de bijbel verboden was afbeeldingen te maken en aanbidden. Niet alleen iconen werden vernietigd, ook beelden en fresco's (muurschilderingen) moesten er aan geloven. Zelfs afbeeldingen uit boeken werden vernietigd.

Niet gewoon een schilderij

Iconen worden nog steeds gemaakt in de orthodoxe kerken. Het zijn niet zomaar schilderijtjes, het maken van een icoon wordt als een religieuze handeling beschouwd (net

als bidden). De kunstenaar is tijdens het vervaardigen van het icoon een verlengstuk van God. Om deze reden wordt in de meeste tradities het icoon niet gesigneerd, het is immers God die het werk gecreëerd heeft.

Moderne iconen

Ook buiten het orthodoxe christendom worden afbeeldingen gemaakt die als functie hebben de afgebeelde persoon te vereren. De beroemde afbeelding van Che Guevara die je op miljoenen T-shirts geprint is, kan beschouwd worden als een (niet-christelijk) icoon. En het schilderij dat Andy Warhol maakte van Marilyn Monroe doet ook sterk aan een icoon denken.

